

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego - klasa VI

Ocena celująca:

Wiedza i umiejętności ucznia przekraczają obowiązujący program nauczania:

- *Czyta różne teksty literackie i pozaliterackie.
- *Zna treść co najmniej dwóch lektur ponadobowiązkowych.
- *Zna cechy gatunkowe poznanych gatunków epiki, liryki, dramatu (np. powieści, noweli, opowiadania, mitu, ballady, legendy, baśni, bajki).
- *Stosuje odpowiednią kompozycję i słownictwo w poznanych formach wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, list, opis, charakterystyka, pisma użytkowe.
- *Wykonuje wykresy zdań pojedynczych.
- *Prowadzi fragmenty lekcji i przygotowuje dodatkowe informacje.
- *Dbą o estetyczny wygląd zeszytu przedmiotowego.
- *Odrabia zawsze zadania domowe.
- *Uzyskuje maksymalną ilość punktów z testów sprawdzających wiedzę z różnych wiadomości i umiejętności z języka polskiego.
- *Zna doskonale wszystkie zasady ortograficzne i potrafi uzasadnić pisownię wyrazów.
- *Zna i stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego, dialogu.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości określony w programie nauczania dla ucznia klasy VI.

- *Czyta biegle nowy tekst ze zwróceniem uwagi na sensy przenośne.
- *Redaguje ustnie i pisemnie wszystkie przewidziane formy wypowiedzi (opowiadanie, opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki, sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki, notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia, kartka pocztowa, list prywatny i oficjalny, telegram, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcja, przepis).
- *Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- *Rozpoznaje w tekście i buduje wszystkie typy wypowiedzeń.
- *Potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie.
- *Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy.
- *Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, liryce i dramacie.
- *Dokonyuje samodzielnie analizy interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne, odróżnia obrazowanie stylistyczne od fantastycznego.
- *Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym.
- *Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych podmiotu, orzeczenia, przydawki.
- *Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnych i podrzędnych, rysuje ich wykresy.
- *Rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, część wspólną, formant.
- *Przekształca zdanie na równoważnik i odwrotnie.
- *Posługuje się szykiem wyrazów w zdaniu dla uzyskania spójności tekstu, w celu uniknięcia dwuznaczności lub śmieszności.

Ocena dobra:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania dla klasy VI.

- *Czyta poprawnie bez błędów, rozumie czytany tekst.
- *Przeczytał samodzielnie lektury.
- *Pisze łatwo, swobodnie, szybko. Pismo czytelne, płynne, dynamiczne.
- *Dobrze opanował formy tekstów pisanych, w tym sprawozdanie z wycieczki, uroczystości szkolnej.
- *Dbą o właściwe rozplanowanie zapisu strony.
- *Posługuje się słownikiem ortograficznym języka polskiego i słownikiem wyrazów bliskoznacznych.
- *Opanowuje pamięciowo wskazane fragmenty prozy i poezji.
- *Dobrze opanował ustne formy wypowiedzi: rozmowa, opis i opowiadanie ustne.
- *Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać nieliczne błędy językowe.
- *Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego.
- *Wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu.
- *Potrafi samodzielnie poprawiać większość własnych błędów.
- *Rozpoznaje rodzaje zdań ze względu na wypowiedzi.
- *Poprawnie akcentuje wyrazy i intonuje zdania.
- *Poprawnie stosuje przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym.
- *Poprawnie wskazuje części mowy na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażania, orzeczenia i podmiotu.

Ocena dostateczna:

Wiedza i umiejętności ucznia umożliwiają mu postępy w dalszym uczeniu się.

- *Czyta cicho ze zrozumieniem. Czyta głośno, recytuje teksty literackie.
- *Wskazuje podstawowe struktury tekstu literackiego (postać, zdarzenie, czas, akcja, narrator).
- *Odróżnia narratora i osobę mówiącą od autora.
- *Opisuje porządek przestrzenny w wierszu: zwrotka, refren, wers, rymy dokładne i nie dokładne.
- *Wyszukuje porównania i epitety, wyrazy dźwiękonaśladowcze.
- *Rozróżnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazów.

- *Rozumie pojęcia: epika, liryka, dramat, nadawca, odbiorca, wydarzenia realistyczne, narracja.
- *Rozróżnia gatunki literackie: opowiadanie, baśń, bajka, powieść, legenda, mit.
- *Pisze czytelnie i płynnie.
- *Dba o właściwe rozplanowanie zapisu na stronie.
- *Korzysta ze słownika ortograficznego.
- *Posługuje się poprawną wymową ogólnopolską.
- *Opanował pamięciowo wskazane fragmenty prozy i poezji. Posługuje się ustnymi formami wypowiedzi.
- *Opanował typowe wzory odmiany rzeczowników, czasowników, przymiotników i liczebników.
- *Określa formy gramatyczne części mowy.
- *Rozróżnia zdania i równoważniki zdań.
- *Wyróżnia zdania składowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
- *W miarę samodzielnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie z dialogiem, streszczenie, opis, list, charakterystyka postaci, zaproszenie, telegram.
- *Poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat.
- *Potrafi wskazać orzeczenie i podmiot.
- *Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych wśród zdań złożonych rozróżnia złożone współrzędnie i podrzędnie złożonych.

Ocena dopuszczająca:

Otrzymuje ją uczeń którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonywanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

- *Umiejętność czytania pozwala mu na zrozumienie tekstu.
- *Ustala sytuację mówienia w tekście (kto, do kogo, o kim, o czym mówi).
- *Przetwarza treści tekstu na własne wypowiedzi.
- *Przetwarza utwór na inne systemy znakowe (rysuje, maluje).
- *Wskazuje opis, opowiadanie, dialog.
- *Posługuje się terminami : literatura, proza i poezja, autor, pisarz, poeta, czytelnik, tytuł, postać (bohater).
- *Odtwarza głosowo zapamiętany tekst.
- *W rozmowie formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji).
- *Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- *W wypowiedziach popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne, nie przekraczają wartości prac i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.
- *Stopień opanowania przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.
- *Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych, rozpoznaje zdanie po osobowej formie czasownika.
- *Określa zdanie ze względu na cel wypowiedzi.
- *Dzieli zdania na wyrazy w mówieniu i pisaniu.
- *Wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu.
- *Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- *Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcje w zdaniu (na prostych przykładach).
- *Łączy wyrazy w zespoły składniowe.
- *Określa podstawowe formy gramatyczne odmiennych części mowy.

Kryteria wymagań programowych, wg których nauczyciel będzie planował zajęcia oraz oceniał osiągnięcia uczniów i skuteczność własnej pracy wynikają z podstawy programowej, programu nauczania oraz uwzględniają standardy egzaminacyjne i oparte są na dwustopniowym systemie wymagań taksonomii celów nauczania B. Niemierko.

WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
Zawierają treści: - najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu, - łatwe dla ucznia, - często powtarzające się w procesie nauczania, - proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego.	Zawierają treści: - złożone, mniej przystępne niż zaliczone do podstawowych wymagań, - wymagające korzystania z różnych źródeł, - umożliwiające rozwiązywanie problemów, - pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin.

Wymagania obejmują

UMIEJĘTNOŚCI	WIEDZĘ
w zakresie: - czytania, - pisania, - słuchania, - mówienia, - odbioru tekstów kultury, - korzystania ze źródeł informacji.	w zakresie: - pojęć i terminów związanych z literaturą, filmem, teatrem, - kształcenia językowego, - ortografii i interpunkcji.

CZYTANIE

Głośnie (technika czytania)	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	Uczeń: - czyta zwracając uwagę na znaki przestankowe.	Uczeń: - czyta płynnie uwzględniając właściwe tempo, rytm i akcentowanie
kl. V	jak wyżej, ponadto: - czyta płynnie z uwzględnieniem zasad interpunkcji,	jak wyżej, ponadto: - czyta wyraźnie i płynnie z odpowiednią interpolacją głosową,
kl. VI	jak wyżej, ponadto: - czyta płynnie i wyraziście pod względem artykulacyjnym.	jak wyżej, ponadto: - czyta biegle w sposób wyrazisty artykulacyjnie i przejrzysty intencjonalnie (dobiera właściwą interpretację głosową do tekstu).
Ciche ze zrozumieniem	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	Uczeń: - czyta cicho pod kątem określonego problemu, - odtwarza i porządkuje zdarzenia	Uczeń: - czyta cicho, świadomie wyszukując w tekście określone treści, korzysta z ilustracji, - ogarnia sens całości tekstu: rozpoznaje i wyraża relacje czasowe i przestrzenne.
kl. V	jak wyżej, ponadto: - korzysta z objaśnień wyrazów i zwrotów pod tekstem,	jak wyżej, ponadto: - samodzielnie charakteryzuje elementy świata przedstawionego, - wyjaśnia znaczenie wyrazów i zwrotów na podstawie ich kontekstu,
kl. VI	jak wyżej, ponadto: - rozpoznaje w tekście nieliterackie fragmenty, które informują i przekonują, - odróżnia fakty od opinii.	jak wyżej, ponadto: - odwołuje się o tekstu czytanego (cytaty) fragmentu celem budowania własnego komentarza.
Z uwzględnieniem celu	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	Uczeń: - zaznacza wskazane fragmenty, - opowiada treść przeczytanego utworu,	Uczeń: - zaznacza wybrane fragmenty, - wskazuje w tekście opinię na temat prezentowanych postaci,
kl. V	jak wyżej, ponadto: - wyszukuje określone treści	jak wyżej, ponadto: - uzasadnia zdanie przez odwołanie się do tekstu,
kl. VI	jak wyżej, ponadto: - świadomie korzysta z książki jako źródła wiedzy, - wybiera treści, które są mu potrzebne w pracy.	jak wyżej, ponadto: - czyta utwory, uzasadniając swe upodobania czytelnicze.

PISANIE

Z uwzględnieniem celu	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze czytelnie, wyraźnie, - pisze do wskazanego adresata, - zna cechy form wypowiedzi przewidzianych programem, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze starannie, - dba o estetykę tekstu pisanego, - pisze poprawnie ortograficznie (wyrazy i konstrukcje językowe ze słownika czynnego), - różnicuje wypowiedź w zależności od adresata i celu (intencji), - próbuje wyrażać własne opinie i oceny, - formułuje wypowiedź zgodnie z cechami danej formy (tworzy tekst jednoznaczny pod względem treści i formy),
kl. V	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzega norm gramatycznych i interpunkcyjnych, - redaguje proste teksty użytkowe, 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w tworzeniu własnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, - buduje wypowiedź bogatą pod względem leksykalnym, - dba o kompozycję tekstów pisanych
kl. VI	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje spójne i logiczne wypowiedzi, tekst pisany jest uporządkowany i czytelny. 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumentuje, wnioskuje, wyraża sądy i opinie świadczące o samodzielności myślenia.

SŁUCHANIE

	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słucha wypowiedzi nauczyciela i uczniów, - skupia uwagę na poleceniach, instrukcjach i informacjach, - stosownie do sytuacji reaguje na usłyszaną wypowiedź, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncentruje uwagę na wypowiedzi nadawcy, - rozróżnia na podstawie informacji i siły głosu treści wypowiedzi nacechowanej emocjonalnie,
kl. V	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słuchając koncentruje się na coraz dłuższej wypowiedzi rozmówcy, - słucha selektywnie (odróżnia informacje istotne od mniej ważnych), 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zastanawia się nad sensem wypowiedzi innych osób, - analizuje i ocenia wypowiedzi kolegów poprzez zadawanie pytań,
kl. VI	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę usłyszanego tekstu, - wyróżnia najważniejsze informacje. 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słucha aktywnie, notuje, - szanuje zdanie innych.

MÓWIENIE

	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - buduje wypowiedź w roli w zależności od adresata i celu, - jasno wyraża swoje intencje posługując się wypowiedziami pojedynczymi i złożonymi, - podejmuje próby porządkowania własnej wypowiedzi, - aktywnie uczestniczy w rozmowie, - wygłaszając z pamięci wiersze i fragmenty prozy uwzględnia informację właściwą dla różnego typu zdań, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada przebieg wydarzeń stosując wybrany sposób narracji i chronologiczny układ, - stosuje słownictwo określające następstwo czasowe (następnie, potem), - wykazuje się sprawnością rozpoznawania i wyrażania intencji wypowiedzi w różnych sytuacjach komunikacyjnych, - różnicuje wypowiedzi w zależności od adresata, - używa poprawnych form gramatycznych, - recytuje z uwydatnieniem różnic tempa i nastroju,
kl. V	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mówi w sposób wyrazisty artykulacyjnie, - próbuje uzasadnić własne zdanie, - przestrzega zasad kulturalnej rozmowy, - wypowiada się poprawnie składniowo na temat lektury, otaczającej rzeczywistości, - przy recytacji dba o wyrazistość wymowy, 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyraża własny punkt widzenia w jasny i przekonujący sposób, - buduje wypowiedź bogatą pod względem językowym, spójną, przejrzystą myślowo i kompozycyjnie, - mówi płynnie i precyzyjnie (ok. 2 minuty) na temat otaczającej codzienności, swoich zainteresowań i lektur, - przy recytacji dba o dykcję, artykulację i właściwą intonację,

kl. VI	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się różnymi formami wypowiedzi ustnej (przewidzianymi w programie nauczania), - wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy, poprawnie artykułując głoski. 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - świadomie korzysta ze środków pozawerbalnych (gest, mimika), - zajmuje stanowisko w rozmowie, używając odpowiednich argumentów, - wygłaszając utwory z pamięci, uwypukla głosem sens utworu
--------	---	--

ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY (w tym korzystanie ze źródeł informacji)

	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
kl. IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o zdarzeniach tworzących akcję utworu, - korzysta z planu odtwórczego jako formy porządkującej utwór, - odróżnia język utworu literackiego od mowy potocznej, - odróżnia tekst narracji od partii dialogowych, - wskazuje elementy tworzywa radiowego (słowa, dźwięki, muzyka), - wskazuje elementy tworzywa telewizyjnego (obraz i dźwięk), - orientuje się w programach telewizyjnych dla dzieci i młodzieży, - czyta czasopisma przeznaczone dla dzieci i młodzieży, - zna najważniejsze zabytki swego regionu, - zna zwyczaje i obrzędy kulturowane w regionie, - odczytuje różne znaki informacyjne np. stosowane w miejscach publicznych, na ulicy, - samodzielnie wyszukuje informacje we wskazanym źródle, - odczytuje reklamę i próbuje się do niej ustosunkować, - odczytuje proste rebusy, krzyżówki i zagadki, proste instrukcje, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia fazy przebiegu akcji w utworze, - porządkuje zdarzenia akcji, tworząc plan odtwórczy, - rozróżnia fantastykę od tego, co realistyczne, - dostrzega zmiany zachodzące w postępowaniu bohaterów, - dostrzega podstawowe środki wyrazu sztuki radiowej, teatralnej i filmowej, - stara się świadomie korzystać z audycji radiowych i telewizyjnych - wykazuje znajomość ulubionego czasopisma, daje przykłady twórczości ludowej swojego regionu, - rozpoznaje i klasyfikuje różne typy informacyjne, - samodzielnie pozyskuje źródła informacji ważne dla danego zagadnienia, - wyraża swoje zadanie o reklamie, - rozwiązuje i próbuje układać proste łamigłówki, - poprawnie odczytuje instrukcje i wykonuje polecenia w nich zawarte,
kl. V	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie fikcji literackiej i odróżnia ją od rzeczywistości, - odróżnia autora od narratora, - rozróżnia rodzaje programów telewizyjnych (informacyjne, rozrywkowe), - świadomie wybiera audycje radiowe i telewizyjne, - wskazuje w czasopiśmie ciekawe artykuły, - korzysta z różnych źródeł wiedzy, zaznacza ważne treści, - dokonuje selekcji informacji zgodnie z przyjętymi kryteriami, - wyraża opinie o reklamie, 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje elementy świata przedstawionego (określa czas, miejsce wydarzeń, wymienia bohaterów), - wskazuje i nazywa występujące w utworze środki artystyczne, - wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, - tworzy prosty scenariusz audycji radiowej, - dostrzega różnice między wypowiedzią literacką, informacyjną a naukową, - przy wyborze audycji wykorzystuje informacje zawarte w radiowych i telewizyjnych programach, - wybiera z czasopism teksty informacyjne, popularnonaukowe i o tematyce społecznej; gromadzi wycinki, prowadzi teczkę tematyczne, - wybierając informacje z różnych źródeł dokonuje analizy elementów treści i wyciąga własne wnioski, - dostrzega sposoby oddziaływania autorów reklam na odbiorców,
kl. VI	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania, - podejmuje próby analizy oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, - uzasadnia wybór ciekawych artykułów z czasopism młodzieżowych, - zwięźle przedstawia informacje na określony temat, - uzasadnia własną opinie o reklamie. 	<p>jak wyżej, ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje się w biografiami znanych autorów, - rozróżnia gatunki filmu fabularnego (w nawiązaniu do gatunków powieści), - samodzielnie analizuje oferty mediów i dokonuje wyboru spośród tych ofert, - prezentuje budowę czasopism młodzieżowych, - rozumie rolę prasy, - w samodzielnej pracy posługuje się różnymi słownikami, encyklopediami, leksykonami, Internetem, - krytyczny odbiór reklam

POJĘCIA I TERMINY – oczekiwane rezultaty po klasie VI

Wymagania podstawowe (w oparciu o Podstawę programową i standardy wymagań)	Wymagania ponadpodstawowe (w oparciu o program nauczania)
<p>a) Uczeń rozumie pojęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fikcja literacka, - świat przedstawiony, - nadawca, - odbiorca, - podmiot mówiący, - narracja, - przenośnia, - rytm. <p>b) Uczeń posługuje się czynnie terminami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bohater, - wątek, - akcja, - autor, - narrator, - epitet, - porównanie, - wyraz dźwiękonaśladowczy, - rym, - zwrotka, - refren, - baśń, <p>c) oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą (wg uznania nauczyciela).</p>	<p>Uczeń zna i stosuje pojęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dyskusja, - opis, - tempo, - motyw, - uosobienie, - ożywienie, - monolog, - pauza, - wiersz stroficzny, wiersz ciągły, - kontrast, - anagram, - intencja, - fantastyka, - argument, - dowód, - synonimy, - powtórzenia, - cytat, - fabuła